

Afgørelser – Reg. nr.: 01324.00

Fredningen vedrører: Jørlunde Kirke

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

02-06-1950

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

K E N D E L S E

1.

afsagt den 2. juni 1950

af naturfredningsnævnet for Frederiksborg amt.

I et cirkulære af 26. januar 1949 har Kirkeministeriet - i forstaaelse med Statsministeriet - udtalt, at det maa anses som paakrævet, at der gennem frivillige fredninger træffes foranstaltninger til, at vore kirker (specielt de gamle landsbykirker) og kirkegaarde sikres mod skæmmende og nærgaaende bebyggelse.

I denne anledning har nævnet optaget til behandling spørgsmaalet om fredning af Jørlunde kirkes omgivelser.

Denne kirke er en af de anseeligste landsbykirker i Nordsjælland og den ældste i det tidligere Jørlunde herred. Baade stil og materiale henviser til det 12. aarhundrede, idet dens oprindelige dele (skibet og den vestlige del af koret) er opført af tilhuggede fraadsten (nu dækket med cementpuds).

I dens indre træder den romanske stil tydeligt frem i den storslaaede høje, snævre triumfbue.

Kirken er endvidere bekendt for sine ejendommelige kalkmalerier: figurer, der er malet paa blaa bund og har forgyldte glorier, modelleret i stuk. Hvælvingerne har en ornamental gotisk dekoration og altertavlen en meget smuk ramme i renæssancestil.

De arealer, der støder op til kirken (kirkegaarden) er følgende:

Matr. nr. 40 af Jørlunde, tilhørende Jørlunde kommune,

Matr. nr. 2 a s.st., tilh. husejer Ove Holm Johansen,

Matr. nr. 5 a m.fl. s.st., tilh. proprietær Knud Madsen,

Matr. nr. 38 og 5 h s.st., tilh. arbejdsmand Erik Andreasen, og

Matr. nr. 39, tilhørende cyklehandler Chr. Licht.

Paa nordsiden (kirkens smukkeste side) er udsigten til kirken beklageligvis i det væsentligste skjult af en stor forsamlings-

bygning med tilhørende hestestald, ligesom der paa nordsiden findes en meget uskøn retirade.

Sogneraadet ser gerne forsamlingsbygningen flyttet, men vil næppe økonomisk kunne magte denne opgave. Det vilde derfor være overmaade ønskeligt, om der gennem Stiftsøvrigheden maatte kunne fremskaffes de fornødne midler til frilæggelse af denne anseelige, saa vel udvortes som indvortes skønne kirke.

Nævnet forventer under alle omstændigheder, at retiradebygningen - og helst ogsaa hestestalden - bliver fjernet, samt - navnlig - at de planer, der har været fremme om udvidelse af forsamlingsbygningen, ikke gennemføres.

2^a) Mod øst grænser kirkegaarden til husejer Ove H. Johansens hus og have, i hvilken sidste han ulovligt har anbragt hegn i direkte forbindelse med kirkegaardsmuren.

Han vil ikke indgaa paa nogen slags fredningsservitut, men har stillet i udsigt, at et uskønt skur foran hans hus vil blive afløst af en garagebygning, der skulde blive pænere.

Tillige mod øst samt mod syd grænser kirkegaarden til proprietær Knud Madsens landbrugsejendom.

Han har erklæret sig villig til ikke at anbringe skæmmende indretninger i en afstand fra kirkegaardsmuren paa 5 m, dog saaledes at den paa østsiden værende pumpestation skal kunne udvides og derved komme kirkegaarden nærmere end 5 m.

Mod vest findes arbejdsmand Erik Andreasens hus og have, hvori der er et hønsehus meget nær ved kirkegaardsmuren og et hønseri i direkte forbindelse med muren.

Han er villig til - mod at beholde hønsehuset og hønsegaarden - ikke at anbringe skæmmende indretninger i en afstand af 2 m fra kirkegaardsmuren, hvorhos han - paa samme betingelse - forpligter sig til ikke at forhøje eller forlænge hønsegaarden.

39) Mod nord (i den vestlige ende) ligger cyklehandler Lichts hus og have. Han vil ikke indgaa paa nogen fredningsservitut, hvad der ej heller skønnes absolut paakrævet, da grunden skraaner nedad, saaledes at det tør anses som usandsynligt, at der vil

kunne anbringes skure o.lign. i umiddelbar nærhed af kirkegaardsmuren.

Idet nævnet beklager, at husejer Holm Johansen ikke har villet vise en saa ærverdigg kirke som Jørlunde kirke nogetsomhelst hensyn, tilføjer nævnet, at man forventer at faa underretning, hvis forsamlingsbygningen eller hestestalden skulde blive fjernet, da der i saa fald muligvis bør fastsættes fredningsbestemmelser med hensyn til nordsiden.

T h i b e s t e m m e s :

Med den forannævnte undtagelse maa der paa proprietær Knud Madsens jord (matr. nr. 5a, 3e, 3h, 5k, 13c, 13e, 52b og 52f af Jørlunde) i en afstand af 5 m fra kirkegaardsmuren ikke anbringes skæmmende indretninger.

Det samme gælder paa den forannævnte betingelse m.h.t. arbejdsmand Erik Andreasens ejendom, matr. nr. 38 og 5h af Jørlunde, dog kun i en afstand af 2 m fra kirkegaardsmuren. Det op til kirkegaardsmuren stødende hønseri maa - paa den foran nævnte betingelse - ikke gøres længere eller højere.

Ved skæmmende indretninger forstås hønsehuse, skure, boder, drivhuse, garager, ledningsmaster, transformatorstationer o.lign.

Denne kendelse vil være at tinglyse som servitutstiftende paa de foran nævnte matr. numre af Jørlunde by og sogn.

Paataleret har fredningsnævnet for Frederiksborg amt og menighedsrådet for Jørlunde kirke, hver for sig eller i forening.

J. L. Buch.

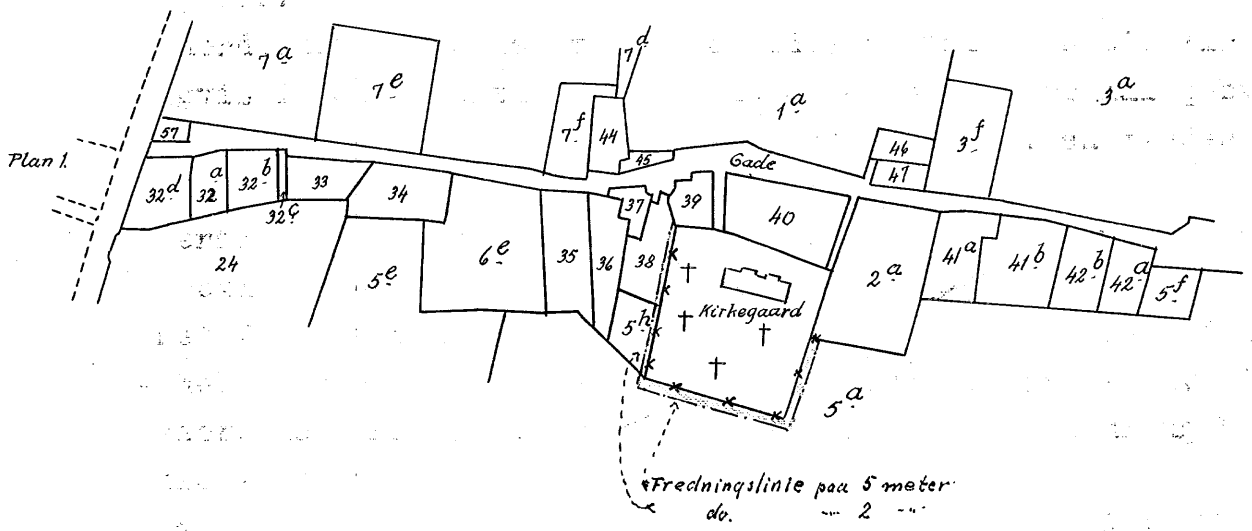
Carl Poulsen.

Oluf Andersen.

Ændringer i eller Omstødelse af denne
Kendelse kan kun kræves, hvis den inden
4 Uger indankes for Overfredningsnævnet,
Slotsholmsgade 10, København K.

Fredningsgrænser:

sammenfaldende med Skel — x — x — x —
 Ikke sammenfaldende med Skel —

1:4000
 Terrain af

Jørlunde By
 Sogn: Jørlunde
 Herred: Lynge-Frederiksborg
 Amt: Frederiksborg

Udfærdiget i juni 1951
 Direktoratet for Matrikulsvæsenet

G. Thylboer
E. B. B.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 01324.00

Dispensationer i perioden: 11-10-192 - 28-11-1953

(2/6-50)

2.

K E N D E L S E

(tillægskendelse)

afsagt den 11/10 1952.

af fredningsnævnet for Frederiksborg amt.

I nævnets kendelse af 2. juni 1950 ang. Jørlunde kirke udtales bl.a. følgende:

"Paa nordsiden (kirkens smukkeste side) er udsigten til kirken beklageligvis i det væsentligste skjult af en stor forsamlingsbygning med tilhørende hestestald, ligesom der paa nordsiden findes en meget uskøn retirade.

Sogneraadet ser gerne forsamlingsbygningen flyttet, men vil næppe økonomisk kunne magte denne opgave

Nævnet forventer under alle omstændigheder, at retiradebygningen - og helst ogsaa hestestalden - bliver fjernet, samt - navnlig - at de planer, der har været fremme om udvidelse af forsamlingsbygningen ikke gennemføres. "

Da nævnet har konstateret, at retiradebygningen stadig ikke er fjernet, har man forhandlet med Jørlunde sogneraad - der er ejer af kirken - om spørgsmaalet.

Sogneraadet har derefter - hvad nævnet meget paaskønner - udtalt, at retiraden snart vil blive fjernet. Selvom nævnet ikke nærer nogensomhelst tvivl om, at dette tilsagn vil blive opfyldt, anser man det dog som rettest at fastsætte en tidsfrist, jfr. nedenfor.

Ved afgivelsen af dette tilsagn har sogneraadet tilføjet, at de fornødne toiletindretninger vil blive anbragt i den såkaldte hestestald.

Herimod kan nævnet naturligvis intet have at erindre; men da

man stadig anser det som meget ønskeligt, at den nævnte hestestald, hvis værdi ikke synes at være umiddelbart indlysende, fjernes, naar tiden hertil maatte være belejlig, anser man det - i overensstemmelse med sognepræstens ønske - som paakrævet at paabyde, at toiletindretningerne kun bør have en midlertidig karakter.

Hovedspørgsmaalet er naturligvis den kolossale, usædvanlig skæmmende og udsigtsborttagende forsamlingsbygning.

Da planerne om at gøre den endnu større efter det foranførte stadig eksisterer, anser nævnet - til kirkens beskærmelse - det som uomgængeligt nødvendigt at paabyde, at en udvidelse kun maa gennemføres efter forelæggelse for og godkendelse af nævnet, hvorved man særlig har for øje, at det - gennem en fredningssag mod behørig erstatning - vilde kunne bestemmes, at bygningen - i alt fald dennes udvidelse - i nogen grad anbringes under terrænets overflade.

Disse bestemmelser træffes i henhold til naturfredningslovens § 1, i første række under hensyn til kirkens landskabelige værdi, i anden række under hensyn til dens nationale og internationale berømmelse.

H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Retiradebygningen ved Jørlunde kirkes nordside vil være at fjerne inden udgangen af 1952.

Toiletrummen kan - dog kun som en midlertidig foranstaltning - anbringes i den saakaldte "hestestald".

Forsamlingsbygningen ved kirkens nordside maa kun udvides efter forhandling med og godkendelse af nævnet.

Kendelsen vil - med fredningsnævnet for Frederiksborg amt og menighedsraadet for Jørlunde kirke som paataleberettigede (hver for sig eller i forening) - være at tinglyse som servitutstiftende paa matr. nr. 40 af Jørlunde by og sogn.

J. L. Buch.

Carl Poulsen.

Oluf Andersen.

Ændringer i eller omstødelse af denne kendelse kan kun kræves, hvis den inden 4 uger indankes for overfredningsnævnet, Slotsholmsgade 10, København K.

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

28/11-1953

År 1953, den 28. november, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1120/52 vedrørende Jørlunde kirkes omgivelser.

I den af fredningsnævnet for Frederiksborg amt den 11. oktober 1952 afsagte kendelse hedder det:

"I nævnets kendelse af 2. juni 1950 ang. Jørlunde kirke udtales bl.a. følgende:

"På nordsiden (kirkens smukkeste side) er udsigten til kirken beklageligvis i det væsentligste skjult af en stor forsamlingsbygning med tilhørende hestestald, ligesom der på nordsiden findes en meget uskøn retirade.

Sognerådet ser gerne forsamlingsbygningen flyttet, men vil næppe økonomisk kunne magte denne opgave

Nævnet forventer under alle omstændigheder, at retiradebygningen - og helst også hestestalden - bliver fjernet, samt - navnlig - at de planer, der har været fremme om udvidelse af forsamlingsbygningen ikke gennemføres."

Da nævnet har konstateret, at retiradebygningen stadig ikke er fjernet, har man forhandlet med Jørlunde sogneråd - der er ejer af kirken - om spørgsmålet.

Sognerådet har derefter - hvad nævnet meget påskønner - udtalt, at retiraden snart vil blive fjernet. Selvom nævnet ikke nærer nogen som helst tvivl om, at dette tilsagn vil blive opfyldt, anser man det dog som rettest at fastsætte en tidsfrist, jfr. nedenfor.

Ved afgivelsen af dette tilsagn har sognerådet tilføjet, at de fornødne toiletindretninger vil blive anbragt i den såkaldte hestestald.

Herimod kan nævnet naturligvis intet have at erindre; men da man stadig anser det som meget ønskeligt, at den nævnte hestestald, hvis værdi ikke synes at være urimeligt indlysende, fjernes, når tiden hertil måtte være belejligt, anser man det - i overensstemmelse med sognepræstens ønske - som påkrævet at påbyde, at toiletindretningerne kun bør have en midlertidig karakter.

Hovedspørgsmålet er naturligvis den kolossale, usædvanlig skæmmende og udsigtsborttagende forsamlingsbygning.

Da planerne om at gøre den endnu større efter det foranførte stadig eksisterer, anser nævnet - til kirkens beskærmelse - det som uomgængeligt nødvendigt at påbyde, at en udvidelse kun må gennemføres efter forelæggelse for og godkendelse af nævnet, hvorved man særlig har for øje, at det - gennem en fredningssag mod behørig erstatning - ville kunne bestemmes, at bygningen, -i alt fald, dennes udvidelse - i nogen grad anbringes under terrænets overflade.

Disse bestemmelser træffes i henhold til naturfredningslovens § 1, i første række under hensyn til kirkens landskabelige værdi, i anden række under hensyn til dens nationale og internationale berømmelse."

Konklusionen er sålydende:

"Retfærdigbygningen ved Jørlunde kirkes nordside vil være at fjerne inden udgangen af 1952.

Toiletrummene kan - dog kun som en midlertidig foranstaltning - anbringes i den såkaldte hestestald".

Forsamlingsbygningen ved kirkens nordside må kun udvides efter forhandling med og godkendelse af nævnet.

Kendelsen vil - med fredningsnævnet for Frederiksborg amt og menighedsrådet for Jørlunde kirke som påtaleberettigede (hver for sig eller i forening) - være at tinglyse som servitutstiftende på matr.nr. 40 af Jørlunde by og sogn".

Kendelsen er af Jørlunde sogneråd indanket for overfredningsnævnet, som den 4. juni 1953 har besigtiget stedet og forhandlet med repræsentanter for Jørlunde sogneråd og andre i sagen interesserede.

Man opnåede enighed med sognerådets repræsentanter om, at såfremt forsamlingsbygningen udvides, skal dette ske mod øst og rejsestalden samtidig fjernes, således at en bestemmelse herom træder i stedet for kendelsens bestemmelser for så vidt angår bebyggelsesforholdene.

T h i b e s t e m m e s :

Såfremt den i fredningsnævnets kendelse omhandlede forsamlingsbygning udvides, skal dette ske mod øst og rejsestalden samtidig fjernes. Denne bestemmelse træder i stedet for de i fredningsnævnets kendelse fastsatte bestemmelser for så vidt angår bebyggelsesforholdene.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

F. Grage

overfredningsnævnets sekretær